No 1942 **DE TIJD.** 1853

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franko door het geheele Rijk. Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 13 SEPTEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor grooter letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 12 September.

„Ten aanzien van dit onderwerp, zeide de minister van Binnenlandsche Zaken ter goedmaking der wet op de kerkgenootschappen in de zitting van 8 September jl., — ten aanzien van dit onderwerp is men reeds gekomen tot een staat van *onverschilligheid*!"

Ja, — als men geen acht slaat op de duizend en één adressen, nog de laatste dagen daartegen ingediend.

Ja, — als men Noord-Brabant en Limburg verklaart »tot LAST provinciën, die men present doet aan wie ze wil," en de Katholieken, elders verspreid, voor iloten en pariaas houdt.

Ja, — als men den pligt der Katholieken om in weerwil van de felste verdrukking niet tot opstand over te slaan, en de onvermoeide pogingen hunner geestelijke herders om hun dien pligt op 't hart te drukken, uit het oog verliest.

Ja, — als men niet weten wil wat thans in het gemoed der Katholieken omgaat.

Ja, — dan moge men beweeren, — zonder nogtans dat men 't zich zelven bewust zij, — dan moge men, om eene wetsvoordragt aannemelijk te maken, 't doen voorkomen alsof er onverschilligheid bestond.

Die onverschilligheid zal niet beletten dat de Katholieken diep zich in 't geheugen prenten, wat in dit rijk sinds zes maanden plaats greep. *Manet altâ mente repostum!*

Even weinig als de gelegenheidswet, zal immers hun ontgaan wat daartoe aanleiding gaf en hoe ze tot stand kwam.

Het *mouvement spontané* (even *spontané* als dat van de *Leeghwater*, met het verschil dat daar stoom-, hier predikantenkracht werkte), de wijze waarop het tot staatkundige doeleinden werd geëxploiteerd, de suprematie, die het aan het voormaals heerschende kerkgenootschap tegen over hunne Kerk terug schonk, — de kleinachting hunner reklamatien, hunner belangen en regten — neen; wat ook gebeure, nimmer kan dat een en ander uit het geheugen der Katholieken worden gewischt — ook niet door het verloop van eeuwen.

Men trede een half jaar terug, en vrage zich dan waarmede al dien tijd Nederland zich heeft onledig gehouden. Een half jaar toch telt in 't leven der volken: het telt zeker in 't leven van een bewind.

Wat is er gedaan voor 's lands moreele, wat voor 's lands materiëele welvaart?

Waaraan is eene geheele zitting der Staten-Generaal besteed?

Welke was de uitkomst?

Epoque zal ze maken, de wet toen aangenomen: doch welk *époque*? In verband met de eeuw, met de begrippen van den dag, met de nog niet gewijzigde Grondwet, in haren zamenhang, in de wijze waarop deze wet wierd.

Neen, hij verdient niet den naam van Staatsman, die te goeder trouw zich voorstellen zou, dat, onder zulke omstandigheden, een Katholiek althans *onverschillig* wezen kan. En hij waagt veel, die tegen beter weten aan dit aan hen, welke 's lands lot grootendeels in handen hebben, poogt diets te maken.

Verre van onverschillig te zijn, of onverschillig te kunnen zijn, — want hoezeer aan miskenning gewoon, is hem ongevoeligheid ook zijn deel niet, — leert de Katholiek daaruit wat hij te wachten heeft van de overheerschende partij, en van hen die ze dienen, terwijl ze hem bedwingen moesten. Hij besluit er uit dat hem niets overig blijft dan zijn goed regt, zijne kracht in eigen boezem, en het bondgenootschap van hen, die *regt voor allen* boven dweeperij plaatsen. Daarvan zich bewust, gaat hij onbeschroomd tijden en gelegenheden te gemoet, die de Voorzienigheid nog nooit, 'tzij dan wat vroeger of wat spader, aan eene regtvaardige zaak geweigerd heeft. Hij is gelaten, omdat dit de eigenschap is van een ieder die op het regt steunt en er de zege van voorziet: maar ONVERSCHILLIG, — neen, duizendmaal neen; dat gelooft niemand, en het minst zij, die met stalen voorhoofd zulks beweeren durven.

Het belangrijkste wat het laatste Nommer van den *Nederlander* bevat, is te vinden onder eene rubriek, waar het niet zou gezocht worden; onder de rubriek der Advertentien. Men leest daar het volgende:

»Eene commissie bestaande uit Inwoners van Utrecht, wier namen hieronder geplaatst zijn, heeft zich vereenigd om een Album ter teekening te leggen, en in PLEGTIGEN OPTOGT op den 16den September aanstaande aan Zijne Majesteit onzen geëerbiedigden Koning aan te bieden. Dit Album zal bevatten *een hartelijk Nederlandsch woord van dankbare gehechtheid aan Hoogstdeszelfs persoon.* Zij noodigt zoowel aanzienlijke als welgezeten burgers van Utrecht uit, om Maandag en Dingsdag den 12den en 13den dezer, aan het lokaal van het Lees-Museum alhier, tusschen 10 en 4 ure, hunnen naam op genoemd album te teekenen, en voorts op Vrijdag den 16den op nader te bepalen tijd en plaats zich TER AANSLUITING AAN DEN OPTOGT te bevinden.

»H. A. van den Wall Bake, Mr. P. de Beaufort, Schout-bij-nacht Boelen, Mr. G. W. J. baron van Boetselaar van Dubbeldam, Jhr. Mr. B. J. Lintelo de Geer, Generaal Gruneboscli, Mr. F. J. J. baron van Heemstra, Mr. J. G. J. baron van Ittersum, Dr. S. Kosten N. D. Kemink. J. M. van Kempen, Mr. N. P. J. Kien, Vice-Admiraal Koopman, J. de Leur, Mr. F. A. A. C. baron van Lynden van Sandenburg, Mr. C. Th. baron van Lynden, Ch. G. Montijn, Dr. G. J. Mulder, Mr. J. F. baron van Reede van Oudshoorn, J. Sanderson, Mr. L. C. Hora Siccama, H. Sasmondt, J. baron Taets van Amerongen van Natewisch, Jhr. Mr. A. M. C. van Asch van Wijck."

Uitvoerige toelichting zal dit *Beroep op het volk* niet behoeven. Het jaar 1848 ligt nog te versch in het geheugen, dan dat het herinnerd behoeft te worden wat gewoonlijk met zulk eenen »plegtigen optogt", waaraan het volk uitgenoodigd wordt zich »aan te sluiten", bedoeld wordt. »*Qui assemble, émeut*," zeide Mazarin, en hij wist het bij ondervinding. Mogt het voor de aanleggers van den »plegtigen optogt" nog niet te laat zijn om over dat woord hunne gedachten te laten gaan! En ook over dat ware en kernachtige woord van den heer Sloet tot Oldhuis: »Het is gemakkelijker eene menigte op te ruijen dan te bevredigen; want eene opgeruide menigte heeft dikwijls hoogst overdrevene eischen." »Het [April-] petitionnement, dus ging hij een oogenblik later voort, was reeds op zich zelf eene opruijing, door de wijze waarop het geschiedde, door de middelen waardoor men het bevorderde, door de plaats waar men het aanbeval." Hoe te qualificeeren het bovenstaande *Beroep op het volk*?

Dit *Beroep* is onderteekend door eenige mannen, welke wij gelooven dat alle achting waardig zijn. Hoogst opmerkelijk is het intusschen, onder die namen aan te treffen dien van den opvolger van Drieling, den hoofdman van *Vaderland en Koning*, Mr. C. Th. baron van Lijnden, dien van een hoofdbestuurder van *Unitas*, Ch. G. Montijn, dien van den hartstogtelijken tegenstander der vorige regering, Dr. G. J. Mulder, dien van een hoofdleider van *Nederland en Oranje*, als N. D. Kemink, die van hevige anti-revolutionnairen, als baron van Reede, baron Taets en Jhr. Mr. van Asch van Wijck. Komt u niet daarbij onwillekeurig de verklaring voor den geest van den *Fakkel*, in zijn laatste Nommer: »dat er tusschen de mannen van *de Fakkel* en die van *de Nederlander* FEITELIJK eene verzoening is tot stand gekomen?" En wordt die verklaring niet nog treffender, wanneer men bedenkt, dat de *Nederlander*, bijna op denzelfden dag als de *Fakkel*, schreef: dat »de anti-revolutionnaire partij, in *practicale* rigting, met den wensch en de bedoeling van menigeen door wie hare beginselen niet worden beaamd, overeenstemt?"

Onder al zulke omstandigheden behoort gelet te worden op enkele plaatsen uit het *Nieuwe volkslied bij den intogt van onzen geliefden Koning Willem III, binnen de stad Utrecht.* 14 *September* 1853. Wij zwijgen van den veelbeteekenenden, in dat volkslied heerschenden, toon; wij zwijgen van veel »eigenaardigs," dat Utrecht op dit oogenblik aanbiedt, waarin de toon van dit volkslied zijne verklaring vindt; doch van inkonstitutioneele taal als de volgende mag niet gezwegen worden door hen, welker roeping het is de teekenen des tijds gade te slaan.

Het *nieuwe* (ja, wel nieuwe, helaas!) het *nieuwe volkslied* dan zingt als volgt:

„Leef, Willem drie, leef in ons hart!....
„*Ontneem de magt*
„*Aan 't volk*, MET KRACHT!"

„Wij juichen blij: „de Koning leev'!"....
„*Zijn magt* zij ras HERSTELD!
„Want in Gods kracht
„Ligt 's Konings magt;
„*Het volk wacht op zijn daân!*"

„.... God waakt nog voor Nederland,
„En ook, o Vorst voor U!
„NEEM DAN OOK VRIJ DE MAGT IN HAND,
„Gij hoort het volk toch nu!"

Tot de mededeeling van deze regelen uit het *Nieuwe volkslied* bepalen wij ons. Toelichting behoeven zij niet. Niet te versmaden echter, dit ten slotte, schijnt ons, bij zulk eene taal, de wenk door het orgaan der geheime genootschappen, door den *Fakkel*, in zijn laatste Nommer, aan zijne volgelingen gegeven: »De Grondwet is en blijft eene verborgenheid, is en blijft een wassen neus!" Zóó spreekt men over de Grondwet! Zóó is het bij eenigen gesteld met den eerbied, welken men voor die Wet der wetten behoort te koesteren!

De *Echo universel* van 's Gravenhage behelst een merkwaardig artikel over de aanneming der wet tegen de kerkgenootschappen met het volgende motto:

„In deze wereld is wijsheid zeldzamer dan behendigheid, want wijsheid veronderstelt de beteugeling onzer hartstogten.
THIERS.

van welk artikel het slot aldus luidt:

»En nu nog een woord over de wet, die door de Eerste Kamer met eene meerderheid van *zes* stemmen is aangenomen. Wij vreezen geen gewelddadig verzet tegen hare aanwending; dat zou eene miskenning zijn van den bedaarden bezonnen geest, die steeds onze katholieke bevolking bezield heeft. Maar wij deelen daarom toch niet in den waan van hen die beweeren, dat die wet het vaderlandsch gevoel dier minderheid niet zal krenken, eene minderheid welke ten offer is gebragt aan de leiders der Aprilbeweging. Dat onze katholieke landgenooten intusschen niet vergeten, dat hunne zaak met moed, onafhankelijkheid en volharding is ondersteund geworden door een aantal Protestanten, en zij bij gevolg in geen verlaten toestand verkeeren. Verwachting en hoop moeten nu op de aangewende edele pogingen volgen, want de dag is misschien niet verre dat men de afschaffing der wet met eene innigere overtuiging zal eischen, dan die hare vrijwillige of daartoe verleide aanhangers bezaten, om ze te doen aannemen."

Het *Journal de Bruxelles* behelst een opmerkelijk artikel, naar aanleiding van de aanneming van de monsterwet door de Eerste Kamer. Wij ontleenen daaraan het volgende en maken den wensch, waarmede het *Journal* zijn artikel besluit, van ganscher harte tot den onzen.

»Het lot der godsdienstvrijheid is in Nederland beslist. De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft den zelfmoord begonnen; de Eerste Kamer heeft hem voltooid. Doch laat ons niet vergeten op te merken, dat de meerderheid hier slechts uit zes stemmen heeft bestaan; ook in de Tweede Kamer was ze niet veel sterker geweest. Tegenover eene zoo aanzienlijke oppozitie, had het gouvernement, zoo het waarlijk edelmoedig gezind was, zich met waardigheid kunnen terugtrekken en zich liberaler toonen dan de Staten-Generaal.

»De godsdienstvrijheid is geheel opgeofferd. Zij is overgeleverd aan de willekeur van het ministerieel absolutismus en aan het protestantsch fanatismus. Hierin liggen voor Nederland ontelbare gevaren besloten. De bewerkers der krisis hebben niets berekend, niets voorzien.

Zij hebben eene groote verantwoording op zich geladen.

»Alle vrienden van hun vaderland en de wetten zien met droefheid een tijdperk van onheilen zich voor hun vaderland openen. Zij betreuren levendig de kortzigtigheid hunner staatsmannen en de verdwaaldheid hunner protestantsche landgenooten. Zij begrijpen dat het onmiddellijk gevolg dezer handelwijze zal wezen de vernietiging der politieke vrijheid ten behoeve van een absolutismus zonder grootheid en zonder verstand.

»Op dat punt is Nederland door de kracht der omstandigheden gebragt, en voorzeker is zulk niet het minst belangwekkend en minst beteekenend schouwspel van onzen leeftijd. In Nederland, meer dan elders, boogde het Protestantismus er op, van de burgerlijke en godsdienstige vrijheid te hebben gevestigd. Het was trotsch op zijn verleden. Het beschouwde de Grondwet als zijn werk. Het had de oude Republiek gevestigd, waarvan de traditien nog niet zijn uitgeroeid in de Vereenigde Provincien.

»Op dit oogenblik, hoort men de Protestanten van allerlei kleur over hun verleden jammeren; zij binden de Kamers de handen, zij verminken de Grondwet, zij schaffen de gewetensvrijheid, die het devies hunner voorvaderen was af, zij grijpen naar het absolutismus. Het schijnt dat Tacitus voor hen deze woorden heeft geschreven: *Primi in servitudinem ruebant.*

»Ziedaar dan een tijd aangebroken van zeer harde beproevingen voor onze broeders in Nederland. Hunne houding tegenover de bedreigingen is bewonderingswaardig geweest van gemoed en van geduld. Op duizenderlei wijzen heeft men ze getergd ten einde de orde te verstoren. Tegenover al die uitlokkingen hebben zij eene krachtige lijdelijkheid in acht genomen. De moed en het geduld zullen hen ook niet begeven te midden der vervolging. Zij zullen steeds weten wat zij aan God en wat zij aan Cæsar verschuldigd zijn."

De Ultramontanen d.i. de Katholieken moeten het tegenwoordig misgelden. Die hebben de »grenzelooze verwarring," waarin het Protestantismus gezegd wordt te verkeeren, te weeg gebragt. Die hebben de Protestanten gedwongen de pijnlijke bekentenis van onmagt tot zelfverdediging af te leggen, en de smeekende handen tot de wereldlijke magt op te heffen, met de bede op de lippen: Helpt ons, heeren, of wij vergaan. Zij, die daarvan den Katholieken de schuld geven, worden nadrukkelijk te regt gewezen in de *Grondwet:*

»In de *Kerkelijke Courant* van H. Vrijdag wordt het den heer van Hoëvell ten kwade geduid en euvel opgenomen, dat hij in de zitting der Tweede Kamer van 19 Augustus heeft gezegd: »In plaats van te grijpen »naar die wapenen, waardoor de protestanten onover»winnelijk zouden zijn: in plaats van te grijpen naar »het Evangelie, hebben zij gegrepen naar den wereld»lijken arm."

»Dat oordeel treft ook den heer Sloet tot Oldhuis; die in de zitting van 20 Augustus het volgende zeide:

„Hadden wij, Protestanten, in deze dagen toch begrepen, dat geen pausselijke allocutie onze dierbare waarheden kan omverstooten; hadden wij toch eene uitdrukking, waarvan ik dikwijls in stukken van het hof van Rome gebruik heb zien maken, op onze beurt gebezigd, maar vooral innig gevoeld: „dat de poorten der hel niet kunnen overwinnen wat op het Evangelie steunt;" en hadden wij dan, sterk in dat vertrouwen aan onze katholieke medeburgers welmeenend de hand van gelukwensching toegestoken, dat door de ontwikkelde beschaving ook zij thans hun kerkgenootschap vrij in hunnen zin en naar hunne behoeften konden organiseren, dan ware er misschien eene klove der eeuwen allengs geheeld; dan zou het thans helaas! verdeelde en verzwakte Nederland nieuwe levenskracht in zijne aderen gevoeld hebben door de eensgezindheid van al zijne medeburgers. Maar neen, dit mogt niet zijn. Toen het woord „bisschoppelijke hierarchie" maar was uitgesproken, toen hebben enkelen, God moge het hun vergeven, met staatkundige bedoelingen, uit heerschzucht, met gekwetste eigenliefde, met een dæmonischen lust, de oude wonde weder opengereten. Zij hebben, volgens de uitdrukking der Synodale kommissie, onheilig vuur op het altaar ontstoken, dat in de argelooze harten der menigte weldra ingang vond en overal in vlam raakte. Men heeft het protestantsche geloof diep vernederd, door zoo veel angst voor de bisschoppen van Rome aan den dag te leggen, en dien angt bij de menigte aan te kweeken. Het is tegen die houding der protestantsche kerk, dat ik protesteer, aan welke miskenning mij dit moge blootstellen; het is om die houding der protestantsche kerk, dat menig echt protestantsch hart nog lange jaren in stilte bloeden zal."

»Voorzeker een ernstig en waar woord, dat in plaats van euvel te worden opgenomen, tot een onpartijdig onderzoek had behooren te leiden, naar de oorzaken, waarom het protestantisme in Nederland, zoo geringe vorderingen heeft gemaakt bij vergelijking met den aanwas en bloei van het Roomsch-Katholicisme.

»Hoe groot was, of in welke verhouding stond de bevolking der onderscheidene godsdienstige gezindheden voor 150 jaren en thans?

»Hoedanig waren de kerkgebouwen ingerigt? hoe groot het getal daarvan en der daaraan verbonden geestelijken?

»niettegenstaande de protestantsche kerk
»in het bezit van hetgeen bij de hervorming was gemaakt;
»bevoorregt door den Staat;
»eene aanzienlijke meerderheid der bevolking uitmaakt;
»in stand en vermogen der belijders de meerderheid had;
»en in weerwil de Roomschen oogluikend hunne eeredienst uitoefenden;
»voor het onderhoud van geestelijken en kerkgebouwen moesten zorgen;
»van het bekleeden van staats-bedieningen werden uitgesloten;
»grootendeels door de nijverheid een middel van bestaan vonden.

»Zoo de protestantsche kerk in Nederland was geweest wat zij oorspronkelijk meende te zijn
»het zout der aarde,
»het licht der wereld,
»een zuurdeesem, dat het geheele deeg verzuurt:
»voorzeker zij ware niet
»beangst door eene pauselijke allocutie, gevloden tot den sterken arm van het Staatsgezag;
»gewapend met wapens die haar onteeren.

»Door wie is de protestantsche kerk in Nederland tot zulk een toestand gebragt?
»Door het Ultramontanisme?
»Neen door hare leidslieden en voorgangers."

Ze zijn wel wat schamper de navolgende regelen uit den *IJsselbode.* Maar zijn ze *ad rem?* Wij zouden het niet durven tegenspreken. Men leze:

„Eenige regels uit Oom Tom vereuropeescht.

»*(Manilla-damp-mijmering van een groentjen, reaktionnair-aristokraat, of duidelijk van iemand, die zich van een beter soort waant, dan de burgerluidjes.)*

»— 't Is een goede tijd weêr; het *onderscheid* ging geheel verloren; als de torren nog vier jaar den baas gespeeld hadden dan was ieder burgerman, iedere baas (een verachtend wolkje ontwijkt door den neus) nog een zelfstandig wezen geworden; — een persoon, die zou denken, dat zijn pet zoo goed was, als mijn hoed; — doch de wind is gekeerd en blaast uit den goeden ouden hoek. Wat is eigenlijk de geheele zaak? — Ik ben een heer, en broeder Janneman, ik zal hem broeder noemen, dat luidt christelijk, en als het christelijk luidt wordt het voor christelijk gehouden, broeder Janneman is beneden en onder mij; — b. v. zijn vrouw is eene vrouw, de mijne eene dame; zijne dochters meisjes, de mijne juffers of freules; — en wat volgt hieruit (een groote rookwolk)? dat ik, omdat Janneman nog onnoozel en dom is, terwijl ik intégendeel hoogmoed, list en geweld zonder blikken nog blozen vereenig, hem bij den neus zal blijven rondleiden; verder, dat ik hem afnemen zal wat mij behaagt, en het houden naar goedvinden; dat ik al wat mij te zwaar, te smeerig, te onaangenaam toeschijnt, zal doen verrigten door Janneman. — Aangezien ik geen liefhebber van werken ben, zal Janneman voor mij arbeiden; omdat de zon mijn teint verbraden zou, zal Janneman zich moeten verzengen. — Janneman zal het geld verdienen, ik zorgen dat het uitgegeven wordt in mijn voordeel, genoegen of belang; — Janneman zal de gaten in den weg digt maken, opdat ik mijne schoenen, hei wat, mijne bottines niet vuil zal behoeven te maken; — in een woord, Janneman zal mijn wil doen en niet den zijnen, al de dagen van zijn aardsche leven; en zoo moge het blijven tot in de verste geslachten! — — Amen! —

»De mijmering eindigde, want de manilla was opgerookt.

»Een zucht kwam echter nog uit de veel ruimere borst, dan ettelijke maanden geleden:

»'t Was beroerd, dat ik zooveel burgervolkje de hand moest geven gedurende dat gekies! — Dat is op zich zelf nog een cadeautje van die Torren; — maar nu ik de wetten weêr help maken, zal ik dat deurtje ook wel sluiten; — en dan ga ik in volle veiligheid, even als van ouds onder Willem I en II, aan het laadje zitten met gesloten deuren! — met gesloten deuren! Dat begrijpt zich, — Die openbaarheid, dat kwam ook al door de torren. Wat of dat ongedierte al schâ gedaan heeft!

»En de dominés! Dat was grappig!....

»Hier werd de mijnheer gestoord; misschien hooren we wel bij eene volgende gelegenheid wat hij van de dominés zoo grappig vond. *»Afgeluisterd door Sam."*

Men heeft er wel eens van gehoord, dat »de Vrienden Israëls", het den Israëlieten alles behalve aangenaam maken. Het *Israëlitische Weekblad* spoort de kerkbesturen der Israëlitische gemeenten in Nederland aan, om »ten einde den kanker, die aan Israëls volksbestaan knaagt, uit te roeijen," zich tot de hoofdkommissie voor de zaken der Israëlieten te wenden en haar de grieven mede te deelen, welke alle Israëlieten hebben tegen de Vereeniging der zoogenaamde »Vrienden Israëls" haar tevens verzoekende, »om de aandacht der regering op een hinderpaal te vestigen, waardoor het Israëlietisch kerkgenootschap zich in zijne vrijheid belemmerd ziet, en eindelijk ten zeerste aan te dringen, om, als het eenige middel ter verbetering van dien stand van zaken, te raden de »Vrienden Israëls" in Nederland tot werkeloosheid te veroordeelen."

Zouden de Israëlieten zich eerst nu gekrenkt gevoeld door de quasi-liefderijke bemoeijingen van de »Vrienden Israëls?" Het is bekend, dat sinds lang die bemoeijingen eene algemeene en billijke verontwaardiging in hun midden verwekt hebben. Doch zoo lang er geene sprake was van de beschermingswet, viel men den Staat met zijne grieven niet lastig. Nu echter de Staat opgetreden als wreker van »het geschokt gemoed," nu willen de Israëlieten, dat hunne hoofdkommissie zich wende tot de regering, opdat deze ook hen bescherme, en hen bescherme tegen de »Vrienden Israëls." Zullen zij bescherming waardig gekeurd worden, of zal het blijken dat de Israëlieten, volgens de jongste interpretatie van art. der Grondwet, niet op »gelijke bescherming" maar slechts op »bedwang" aanspraak hebben? Om misrekening te voorkomen, behooren zij, dunkt ons, alleen op het laatste bedacht te zijn.

Wij beamen ten volle de volgende aanmerking, aan een geacht Belgiesch dagblad ontleend:

»Verscheidene maanden geleden is door een Belgische maatschappij aan het kabinet te 's Gravenhage het voorstel gedaan tot het aanleggen van een spoorweg van Turnhout over Tilburg naar 's Hertogenbosch; de vertraging die de verwezenlijking dier onderneming ondervindt, schijnt alleen aan dat kabinet te wijten te zijn. Het is betreurenswaard, dat de tegenwoordige raadslieden van Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden niet beter de wederzijdsche voordeelen begrijpen, welke beide landen door de uitbreiding hunner middelen van verkeer en ruiling, zouden kunnen verkrijgen."

Omtrent de vermoedelijke kansen van oorlog, deskundigen in Rusland, ongeveer van de volgende wijze. De oorlog te land biedt slechts moeijelijkheden aan ter zake der verpleging van de troepen, waardoor gemakkelijk ter zee, en moeijelijk te land, doch dat om niet onmogelijk, is te voorzien. Het Turksche leger kan tegen ons het veld niet houden, het durft geen slag leveren, maar achter zijne verschansingen is het dapper. Wij zullen in Konstantinopel zijn, als wij Engeland en Frankrijk het ons kunnen beletten; slechts Oostenrijk zou ons kunnen hinderen, maar wij bezitten het middel, om ons met dat rijk te verstaan. Wij kunnen de Engelsche en Fransche vloten niet beletten de Zwarte Zee binnen te loopen, maar hebben wij eenmaal Konstantinopel en de Dardanellen, en misschien door een *coup de main* Trebisonde ingenomen, dan zitten die vloten in een muizenval; zij zullen door de woedende stormen van het oude vermaarde Pontus verzwolgen worden, daar geene haven ter redding voor haar aanwezig is. Mogt echter de overmagt der vereenigde vloten niet te groot zijn, dan is het waarschijnlijk, dat de Russische vloot uitloopen en den slag aannemen zou. De uitslag zou twijfelachtig zijn, de Russische schepen zijn goed, de matrozen (meest Grieken) uitmuntend. Een *verloren* slag zou geen ander gevolg hebben dan Ruslands moed meer aan te prikkelen. Een *gewonnen* slag zou daarentegen voor Engeland de nederlaag van Quintilius Varus, het keerpunt, het nederstorten van het *Zenith* zijner magt zijn! Wil de Russische vloot geen slag leveren, dan kan zij volkomen beschermd en ongenaakbaar achter de batterijen van Sebastopol blijven.

Anders is de gesteldheid in de Oostzee; wij weten dat wij dáár in de open zee het niet tegen een Engelsche vloot kunnen uithouden. De Russische vloot zou de haven van Kronstad, die niet volkomen veilig is verlaten om zich in de haven van Sweaborg, aan den ingang van den Finlandschen zeeboezem te verschansen. Dáár zou zij veilig zijn, want die haven is onverwinlijk. Wat zou alsdan de Engelsche vloot doen? Zij kan Reval bombarderen, misschien verdelgen; maar het haven kasteel is zoo ruim van 60 ponders voorzien, dat de Engelsche schepen niet weinig te lijden zouden hebben. Mogt de Engelsche vloot Kronstad willen aangrijpen, ze zou voorwaar, een harden noot te kraken hebben. Zeven goed versterkte eilanden zijn vooreerst te nemen, wil men aan het kasteel beginnen. Ook alsdan zou de Engelsche vloot aanzienlijke verliezen te lijden hebben en een deel harer schepen buiten gevecht gesteld worden; een oogenblik waarvan onze vloot gebruik zou maken om uit te loopen en den vijand den aftogt af te snijden.

Wij deelen deze redenering mede zonder eenig oordeel er over uit te spreken. Men moet echter vermijden de magt van Engeland en Frankrijk ten zeer te hoog op te vijzelen. Dat die twee magten alleen het niet zullen kunnen verhinderen, dat de Russen zich van Konstantinopel meester maken, misschien gansch Turkije veroveren, is naauwelijks aan eenigen twijfel onderhevig.

TILBURG, 12 September. Alhier is in de parochiale Kerk aan het Goirke een nieuwe predikstoel geplaatst door den heer J. B. Peters, beeldhouwer te Antwerpen vervaardigd; waarvan het idée voor het indrukwekkend

zamenstel, aan de gewijde geschiedenis ontleend, door den Zeer Eerw. Heer W. van der Ven, pastoor der gemeente, is aangegeven:

Op het vierkant voetstuk, is in het middenpunt de wereld-globe bevestigd, waarop een kunstig gesneden Christusbeeld, van groote gestalte, zittend geplaatst is, in de linkerhand de Bijbelspreuk: *Gaat, en leert alle volkeren*, Math. XXVIII: 19 aangevende; op de vier uitstekende hoeken, door geknielde beelden, de vier werelddeelen zeer karakteristiek voorstellende, omgeven, wordt hierdoor de zending der apostelen over de gansche aarde uitgedrukt.

Aan de vierkante kuip, met gebrokene hoeken, prijken de paneelen met de beeltenissen der vier groote Kerkvaders in *bas-relief* — aan de hoeken zijn de vier Evangelisten, in volle gestalte zittend geplaatst — de trap, waaraan bevestigd, is aan de lenning kanten met keurig fijn *bas-relief* besneden, voorstellende aan de eene zijde, de berg-prediking en de prediking van Petrus — aan de andere zijde: de zending der Apostelen tot het Joodsche volk en de prediking van Paulus — bij den opgang van den trap staan twee levensgroote Engelen, de spreuken: *Het Geloof is uit het gehoor, maar het gehoor door het woord van Christus*, Rom. X: 17; *doch hoe zullen zij prediken, tenzij zij gezonden worden?* Rom. X: 15, te lezen gevende. — Op de kuip zijn behalve het kunstig bewerkte kruisbeeld, aan de achterzijde, twee Cherubienen, regtopstaande in bazuinende houding, ter onderschraging van het spreekbord gesteld door een leidsel vereenigd, dat tevens tot toog bij den ingang verstrekt, waarop de tekst: *Hunne klank is uitgegaan over de geheele aarde*, Rom. X: 19, is ingesneden. — Boven op het achthoeking klankbord is een allerschoonst gebeiteld beeld van twee ellen hoogte, met de gewone attributen van het Geloof versierd, door twee engelen als opgeheven, op eene verhevenheid geplaatst; waardoor de Godsdienst wordt afgebeeld. — Op den buitenrand zijn God de Vader, de HH. Apostelen Petrus en Paulus, en de H. Willebrordus in bas-relief aangebragt, en is de overige ruimte door Engelen en loofwerk aangevuld; zoodat men zich het verhevene dezer kompositie kan voorstellen, waarbij alles wat tot de prediking betrekking heeft, aanschouwelijk is.

Eere, wien eere toekomt — betuigen Pastoor en Regenten den heer Peters niet slechts hunne tevredenheid, maar doen bij dezen openlijk hulde aan de keurige en kunstmatige uitvoering van het werk, dat onder de schoonste stukken van dit genie eene eervolle plaats inneemt; hem tevens in de gunst van al wie kerksieraden zou behoeven, welmeenend aanbevelende.

Petitionnement.

Aan de Eerste Kamer zijn adressen tegen de Monsterwet gezonden:

Uit Ubbergen	met	127	naamteekeningen
» Stoppeldijk	»	76	»
» Ooltgensplaat en den Bommel	»	37	»
» Coevorden	»	92	»
» Ossenissen	»	34	»
» Nijmegen	»	400	»
» Aardenburg	»	59	»
» Eeden (Zeeland)	»	50	»

STATEN-GENERAAL.

VEREENIGDE ZITTING DER BEIDE KAMERS

van Zaturdag, 10 *September*.

SLUITING DER BUITENGEWONE ZITTING.

Er zijn met den Voorzitter, Mr. A. J. Philipse, 6 leden tegenwoordig, waarvan 5 uitmaken de Kommissie tot in- en uitgeleide des Ministers van Binnen. Zaken, zijnde de heeren: de Brauw, van Lidt de Jeude, Villers de Pité, van Franck en Stolte.

De Minister ter vergadering binnengeleid, plaatst zich vóór den Troon en houdt de navolgende sluitingsrede:

»Mijne Heeren!

»Ik heb van den Koning den last ontvangen mij in uw midden te begeven en deze vergadering der Staten-Generaal te sluiten. Gewigtig boven vele andere was de zitting die thans is geeindigd: zij zal eene belangrijke bladzijde in de geschiedenis van het Vaderland beslaan.

»In de moeijelijke omstandigheden waarin dat Vaderland verkeerde, hebt gij, Mijne Heeren! de Regering ondersteund in hare pogingen om rust en orde te bestendigen.

»De Koning heeft met vertrouwen Uwe medewerking ingeroepen en dat vertrouwen is niet te leur gesteld.

»Met al den ernst, welke het gewigt der zaak vorderde, maar tevens met de gematigdheid en kalmte die verwacht mogten worden van de vertegenwoordigers des Nederlandschen volks, hebt gij de voorstellen der Regering onderzocht en beoordeeld.

»De vruchten van dat gemeen overleg zullen niet achterwege blijven en de wet in deze zitting het laatste tot stand gekomen, in hare ware beteekenis opgevat en in milden zin ten uitvoer gelegd, zal, gelijk wij vertrouwen, strekken tot bevordering der eensgezindheid in den Staat, zonder welke geene betere toekomst, geen volks-welvaart voor Nederland is te wachten.

»In naam des Konings verklaar ik deze Vergadering der Staten-Generaal te zijn gesloten."

De gemeenteraad van Oud-Beijerland, lettende op het gewigt der tijdsomstandigheden, bedenkelijk vooral om het uitbreken eener vreesselijke ziekte in zijne nabuurschap, heeft besloten, dat de kermis *dit* jaar *niet* zal worden gehouden.

De *Geneeskundige Courant* behelst de volgende opgave van den burgerlijken stand in de stad Rotterdam:

Getal dooden: 20 Aug. 5; 21 en 22, 16; 23, 7; 24, 8; 25, 11; 26, 13; 27, 12; 28 en 29, 15; 30, 14; 31, 11; 1 Sept. 16; 2, 15, 3, 22, 4 en 5, 35; 6, 32; 7, 24 en 8, 34.

Kort overzigt van een verslag in de *Staats-Courant* voorkomende, betreffende den tegenwoordigen toestand der graangewassen en aardappelen in Noord-Brabant.

Tarwe, hoewel in Junij veel belovende, is algemeen dun in het stroo en kan weinig boven een half gewas beschouwd worden.

Van de rogge, vooral in de zandgronden, koestert men betere verwachting, intusschen schijnt het beschot middelmatig en slechts ¾ van een gewoon jaar, doch met meer stroo dan verleden jaar.

Garst en haver beloven een bevredigende uitkomst, hoewel op vele plaatsen beide door hagelslag veel geleden hebben.

Boekweit staat uitmuntend: echter, wat van den haver is gezegd is in ruime mate betreffende den hagelslag ook op de boekweit toepasselijk, daar in sommige streken 2/3, elders het geheele gewas vernield is. Koolzaad stond gunstig; in de kleigronden echter valt het tegen, vooral het wintergraan; in het kanton Oss schijnt het zaad weinig olie op te leveren. Ook de hagelslag heeft hier en daar veel schade aan het te veld staande aangerigt.

Volgens de eerst ingekomene berigten was de aardoppelenoogst zeer ongunstig; de aardappelenziekte openbaarde zich acht dagen vroeger dan verleden jaar, in sommige gemeenten had de ziekte nog nimmer in zoo hevigen graad gewoed. De latere berigten zijn van meer bevredigenden aard, daar de ingevallene droogte den voortgang der ziekte grootendeels heeft belet. Men meent dan ook dat in dit jaar meer aardappelen dan in 1852 zullen gerooid worden.

'sGRAVENHAGE, 10 September. Heden middag ten twee ure is de buitengewone vergadering der Staten-Generaal uit naam des Konings door Z. Exc. den minister van Binnenlandsche Zaken in eene vereenigde zitting der beide Kamers gesloten.

— Men weet dat het gewone zittingjaar van 1853—1854, ingevolge het grondwettelijk voorschrift op Maandag den 19 dezer, zal worden geopend.

— Z. M. heeft den generaal-majoor Duijker, bevelhebber van het Kamp te Zeijst, benoemd tot ridder-Grootkruis met de ster der orde van de Eikenkroon. Ook zoude Z. M. naar men verzekert, aan de oudste onder-officieren van elk batt. dat zich in het kamp bevindt, een gouden cylinder horologie tot aandenken hebben geschonken.

— Naar men verneemt zal het batt. Grenadiers en Jagers zich van het Kamp naar Utrecht begeven, ten einde gedurende het verblijf van Z. M. aldaar tegenwoordig te zijn.

— Heden morgen is het gevolg van H. M. de koningin-moeder uit de residentie naar Soestdijk vertrokken.

BREDA, 10 Sept. Heden namiddag omstreeks 4 ure is de generaal Rolin, adjudant van Z. M. den Keizer der Franschen, vergezeld van een ordonnans-officier van Z. M., alhier gearriveerd en in het hotel de Flandre afgestapt.

Kort na hunne aankomst hebben zij met veel belangstelling de geheele inrigting der koninklijke akademie voor de zee- en landmagt bezigtigd. Zij zullen morgen vroegtijdig de stad weder verlaten.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 11 September. De Keizer en de Keizerin zijn gisteren van Dieppe te St. Cloud aangekomen.

ENGELAND.

LONDEN, 11 Sept. De *Times* behelst het berigt, dat de Keizer van Rusland, zich verzet tegen de wijzigingen, die door Turkije in de Weener voorstellen geeischt worden. De Keizer heeft voorgesteld, dat bijzondere onderhandelingen zullen geopend worden, tusschen den graaf von Nesselrode en den Turkschen gezant te St. Petersburg, ten einde het nopens de punten van verschil eens te worden.

Graaf Meijendorff, gezant van Rusland te Weenen, heeft evenwel de verzekering gegeven, dat de Russische troepen de Donauvorstendommen voor den winter zullen verlaten.

— Laatstl. Woensdag is in de Westminster abdij het standbeeld van sir Robert Peel, opgerigt. Hetzelve is te Rome vervaardigd; is levensgroot, van zuiver wit marmer en staat op een blaauw geaderd marmeren voetstuk. De staatsman wordt voorgesteld met eene rol papier in de regterhand, waarmede hij in het parlement verschijnt.

— Men geeft op dat bij be begrafenisplegtigheden van Sir Charles Napier, die den 8 dezer te Plijmouth hebben plaats gehad, over de 100,000 menschen tegenwoordig zijn gewerst.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 9 Sept. De heer Foothe, zaakgelastigde der vereenigde Staten te Oostenrijk, die zich op dit oogenblik met verlof te New-York bevindt, zal niet naar zijn post terugkeeren. De zaken het gezantschap betreffende, zijn inmiddels aan den Amerikaanschen konsul opgedragen.

— Het gerucht is in omloop, dat de Oostenrijksche regering willens is, om nog vóór het einde van dit jaar eene nieuwe leening van 30 millioen te sluiten.

— De krijgstoerustingen worden te Konstantinopel onafgebroken voortgezet. Er heerscht nog altijd eene levendige vrees voor het uitbreken van den oorlog. Men ziet de verschijning van een nieuw manifest des Sultans te gemoet.

— Het gerucht eener zamenkomst van den Keizer van Rusland en die van Oostenrijk in het kamp te Olmutz, verkrijgt meer zekerheid. Voor het minst schijnt het stellig te zijn, dat Keizer Nikolaas in het begin van September te Warschau verwacht wordt.

— De bondsraad heeft besloten twee Italiaansche uitgewekenen uit Zwitserland te verbannen, nadien zij zich schuldig hebben gemaakt aan het verzenden van wapentuig en uniformen naar Lombardije. Het is gebleken dat beide Italianen in verband staan met Mazzini.

BELGIE.

BRUSSEL, 10 September. Een blad van Ostende deelt het gerucht mede, dat koningin Victoria een bezoek bij de koninklijke familie zou afleggen. Volgens dat blad zou de koningin van Engeland den 15 dezer te Ostende aankomen, terwijl de hertog en de hertogin van Brabant zich op dat tijdstip derwaarts zouden begeven. Dit gerucht vindt evenwel weing geloof.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 12 September.

BEVALLEN (10 Sept.): M. Musbach, geb. Houtman, D.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 12 September.

GRAANMARKT.

Tarwe zonder handel:

Rogge tot ruim vorige prijzen met veel handel; verkoch. in Entr.: 118 ℔ n. Archangel *f* 221; 118 ℔ n. Petersbt *f* 221. 223, 225; 117 ℔ n. Archangel *f* 218 aan de Zaan; in cons.: 120, 123 ℔ Donau *f* 232, 242; 121 ℔ Gelders. Odessa *f* 232; 116 ℔ o. Gedr. *f* 221.

Garst lager afgegeven: 113 ℔ Deens. *f* 208.

Boekweit slap: 120 ℔ n. Inlandsche *f* 240; 120 ℔ n. Holst. *f* 209; beide gewas [illegible]

Koolzaad. Holsteinsch 68V 67V ℒ. Op 9 vaten Olie in April ek. 74; Mei *f* 74½; Oct. 74; Nov. 74½ ℒ. *Raapolie* op 6/w. *f* 40½, Vliegend *f* 39½; 1°. Mei ek. *f*. 41; Oct. *f* 39½, ¼; Nov. 40½, ¼; Dec. *f* 41⅛, 40⅞. *Lijnolie* op 6/w. *f* 32¼; Vliegend *f* 31¼; 1°. Maart, April en Mei *f* 30. *Hennepolie* op 6/w. *f* 39½; Vliegend *f* 38½.

GRONINGEN, 9 Sept. Tarwe, 123, 127 ℔ jar. Ommel. Roode *f* 10,25 a 75. — Rogge. 116, 120 ℔ Nieuwe en Jarige *f* 7,10 a 90. — Boekweit. 113, 116 ℔ Zwarte Zand *f* 6,20 a 60. — Garst. 98, 103 ℔ Winter *f* 5,45 a 6,10; 99 ℔ Zomer *f* 5,50; 107 ℔ Knobbe *f* 5,90. — Haver. 82, 89 ℔ dikke Brouw *f* 3,60 a *f* 4; 68, 72 ℔ Zwarte Voer *f* 2,90 a *f* 3,15. — Gort. Grove *f* 9,50 a 75; Puik *f* 10,50, en Parel per 100 Ned. ℔ *f* 13 a 16. — Koolzaad. Nieuw *f* 11,50 tot *f* 13 naar deugd; Jarig Oostvriesch *f* 14. — Nieuw Zomerzaad *f* 11. — Nieuw Geel Mostaardzaad *f* 7 a 10; een droog partijtje, hoezeer niet vrij van witte korrels *f* 11½. — Raapolie *f* 40.

LONDEN, 10 Sept. *Koffij.* Native Ceylon tot 46 a 46 s. 6 d. met veel omzet. Plantage soorten 1 a 2 s. hooger betaald.

Suiker. Vreemde Westindische zijn zeilende ladingen zeer gezocht en iets hooger betaald. *Geraffineerd.* Hollandsche *Crushed* op hoogere prijzen gehouden met veel omgang.

Thee. Ordinaire Congo bedong 11 a 11½ d.; Hysant en Uxim 1 a 2 d. lager.

Rijst. Kalm met weinig handel

Peper goed gevraagd. *Sumatra* 4¼ a 4½ d.

Notenmuskaat en *Foelij* hooger betaald. — *Nagelen* iets beter.

Gedroogde Vruiten over het algemeen goed gevraagd.

Tulk ferm. Petersburger 52 s. a 52 s. 3 d.

Veemarkt. Kalveren met goeden aftrek. Andere soorten blijven op prijs gehouden, met weinig aftrek.

Graanmarkt. De aanvoeren blijven belangrijk. Tarwe en Garst prijsvast. Haver met kooplust tot de bestaande prijzen.

Boter zeer gezocht en hooger betaald. Vriessche, fijne 98 a 102 s.; Zwolsche 70 a 94 s.

Kaas met geregelde vraag. Edammer 44 a 50 s.; Goudsche 36 a 45 s.

BORDEAUX, 8 Sept. *Voorloop* op 180 fr. gerezen.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

	pCt.	10 SEPT. 4½ u. gebl.	11 SEPT. 4 u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		63	62⅝	a	62 13/16	62⅝
Dito Dito	3	76⅛	75⅝	»	75¾	75⅝
Dito Dito	4	95⅛	94⅝	»	94⅞	94⅝
O. I. Leening 1844	4		94⅝	»	94 11/16	
Amortis. Syndic.	3½	94½	94	»		
Handel-Maatschappij	4½			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	»			»		
Aand. Holl. S. M.				»		
Obligatien	»			»		
BELGIE, Obligatien 1844	»			»		
Cert. bij de Belg. Bank	2½		51⅞	»		
Dito bij Rotsch. en Volksv.	»		52⅛	»		
FRANKRIJK, Obligatien	3			»		
SPANJE Nieuwe	1	22 13/16	22 9/16	»	22 11/16	22 9/16
Dito	3		47½	»		
Dito Binnenl. à 6/m.	»	42 15/16	42½	»	42⅝	
Coup. Bewijzen.		6¼	6	»	6⅛	
Amortisable Schuld			5 1/16	»		
PORTUGAL te Londen	5	40⅛	39½	»	39⅞	39⅝
Dito uitgestelde		17⅝		»		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	108⅝	108½	»	108⅝	
Dito Dito 1828 en 1829	»		107¼	»		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	»			»		
Dito	4½	100⅛	99¾	»		
Dito bij *Hope*	4	93		»		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	»			»		
Dito bij id. 5de Serie	4			»		
Cert. te Hamburg	5			»		
Inschrijving in Assignat.	6			»		
Cert. van dito	»		74½	»		
POLEN, Certifikaten	4	87	86¼	»	86⅝	86¼
Dito Aand. à fl. 500				»		
Dito met Lot. » 300				»		
AMERIKA, Bank-Actiën		4 7/16		»		
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50				»		
OOSTENRIJK, Metalliek	5	82¼	81½	»	81 13/16	
Dito 1852	»			»		
Dito 1847	2½	42 7/16	42⅛	»	42¼	
Dito 1851	2½	42 7/16	42	»	42 1/16	
Dito 1849	5	95	94⅜	»	94½	
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	»			»		
Dito	4					
Letter B	5	95	94⅜	»	94½	
Aand. met Loting fl. 500				»		
Nieuwe dito » 250				»		
NAPELS, Cert. *Lam. en Rouwer* 5 pCt.				»		
BRAZILIE te Londen 1824	5	98⅜	99⅜	»	99½	
Dito Leening 1843	5		79	»		
PERU	4½			»		
MEXICO Nieuwe	3	25⅜		»		
VENEZUELA à £ 100	3½		36¼	»		
GRENADA à £ 100	2		21⅛	»		
Dito Uitgestelde		9¾	9⅛	»		
ECUADOR à £ 100	»			»		

Mexiko onbepaalde 24⅜, 7/16.

Over het algemeen wenden de fondsen heden merkelijk lager dan Zaturdag verhandeld, doordien er in meest alle soorten veelvuldige verkooporders plaats vonden; Binnenl. fondsen sluiten heden circa ⅜ lager; van Buitenl., zijn Spaansche 3 pCt. Portugeesche, Oostenrijksche en Mexic. ruim ½ gedaald, de overige blijven plus minus ¼ lager.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 56⅛	Livorno	2/m.	*f* 39⅛
»	zigt	» 56½	Napels	»	» 84½
Bordeaux	2/m.	» 55¾	Petersburg	»	» 1.88
»	½/m.	» 56	Weenen	6/w.	» 32¼
Madrid	3/m.	» 244	Augsburg	»	» 35⅜
Cadix	»	» 244	Frankfort	»	» 99
Seville	»	» 244	Hamburg	2/m.	» 35½
Bilbao	»	» 242	»	zigt	» 35 9/16
Lissabon	»	» 41¼	Londen	2/m.	» 11,67½
Porto	»	» 41¼	»	zigt *f* 11,75	11,77½
Genua	2/m.	» 46¼	Rotterdam	»	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 11 Sept. Belg. leen. 2½ pc. 56, 1840/1842 4½ pc. 98; 1852, 98; Spanje 1—3 pc. 23⅜; Binnenl. 3 pc. 42⅜; Romeinen 5 pc. 95⅞; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 85⅞.

MADRID, 7 Sept. Spanje 3 pc. 44; 1—3 pc. 23¼; Cert. Coup. 8½; Bank S. Fernando —.

LONDEN, 10 Sept. Cons. kont. 96⅝ a 96½; op tijd 96⅝ a 96¾; Braz. [illegible] 102; 1829/39 100 a 102; 1852 98½ a 99½; Den. 3 pc. 83 a 85; 5 pc. 104 a 106; Ecuad. 5 a 5½; Gren. 22 a 22½; Uitgest. [illegible] Mexiko, Nieuwe 25¼ a 25¾; Peru 4½ pc. N. 81 a 83; [illegible] 59; Rusl. 1822 5 pc. 115 a 117; (N.) 4½ pc. 101½ a 101¾; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 43¾ a 44¼; 3 pc. — a —; Spanje [illegible] 22⅝ a 22⅞; 3 pc. 46¾ a 47¼; Coup. cert. [illegible] 5 a 5¼; Holl. 2½ pc. 64 a 64½; id. 4 pc. 98¾ a [illegible] 37 a 39; Uitg. 16 a 17; Wissel op Amsterdam *f.* — [illegible] — a —; 1825 —.

BERLIJN, 10 Sept. Schuldbr. [illegible] —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97½; Pools. 4 pc. [illegible] 91¾; Oost. Met. 5 pc. 86½; Amsterdam zigt [illegible].

HAMBURG, 10 Sept. Rusl. Cert. 104¼; Oostenrijk Met. 5 pc. 93¼; Spanje 1—3 pc. 21⅜; Binnenl 3 pCt. 40.

FRANKFORT, 10 Sept. Met. 5 pc. 85⅛; A 5 pc. 85½; 2½ pc. 44; Bank-Aktien 1500; Darmst. Loten fl. 50 100¼; id. fl. 25 32⅛; Badensche Loten fl. 50, 71¼; id fl. 35, 39¾; Nassausche fl. 25, 29¾; Holl. 2½ pc. 62¾; id. 4 pc. 95; Sardinische 42.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 11 Sept. K. Haasnoot, Eensgezindheid, Swansea.

UITGEZEILD:

TEXEL, 10 Sept H. Klockgeter, Martha, Constantinopel - A. A. Krol, Antje en Jansje, Venetien. — 11 Sept. J. C. Topper, Maria Anna, Sijra en Smirna.

HELVOET, 10 Sept. L de Boer, Eduard, Triest.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 28en Julij, op 7° 50' N. Br., 23° 10' W. L. Nijverheid, Kapt. Bus, van Tjilatjap n. Rotterdam.

Den 29en Julij, op 14° N. Br., 25° W. L. Nederland en Oranje, Kapt. van der Plas, v. Liverpool n. Adeleide.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 12 Sept. vertrokken:

Urdingen & Ruhort W. van Beurden, Union.
Manheim J. Dorschenbach, Jacob.
Mainz B. Kirschreiber, Mainz N°. 5.
Duisburg J. Otten, Johanna.
Heilbron G. C. Smith, Clio.
Frankf., Coblentz en Manheim C. A. van Rietschoten, Frankf. N°. 18.

Rijnhoogte. KEULEN 10 Sept. 10 vt. 3 dm.

MENGELWERK.

Wij voldoen gaarne aan het verlangen van eenige onzer lezers door het navolgende geestige vers uit de *Grondwet* in onze kolommen over te nemen.

Tranen aan het groene deel der Kamer.

Zoo rust gij eindelijk, *groene* scharen,
Geboren uit 't April-geloei,
Na 't zaaijen van zoo veel gevaren,
Na 't smeden van den kerkwetsboei.
Uw woordenvloed dreigt Tiber's zoomen;
En 't landvolk, treurende om dien vloed,
Brengt u, helaas! geen dankb̄ren groet,
Dat *gij* de wet hebt aangenomen,
Gij, die op Rome's onmagt smaalt,
Op „waarheid" boogt, met „kracht" komt prijken,
Maar op één woord vreest te bezwijken,
Uit Rome's hoogte neêrgedaald.

Ook ik heb onbewolkte dagen
In deze Kamer doorgebragt,
En warm heeft mij het hart geslagen
Bij 't heil der Natie toegedacht.
De *vrijheid* straalde in deze woning,
Verheerlijkt door de liefde en trouw,
Het *regt* gold in dit schoon gebouw
Van Neêrlands volk en Neêrlands Koning,
Toen allen, rood noch groen of geel,
Met kracht voor *aller* regten spraken,
Voor godsdienstvrijheid bleven waken,
En dankten voor 't grondwettig deel.

En nu.... ik kan mijn haren tellen,
Maar wie telt uwer listental?
Eer keert de Rijn weêr tot zijn wellen,
Eer men ze grondig kennen zal.
Die listen, die ten tweeden male
De kroon ontscheurden aan ons hoofd —
'k Heb, Donker! steeds aan u geloofd,
Maar zal, zoolang ik adem hale,
Mij wachten voor uw woord en trouw,
Die wisslen met 't belang der dagen, —
En ach! het valt ons zwaar te dragen
Dien naren last van dwang en rouw.

Ach! te Utrecht, waar de woeste golven
U, groenen, wachten in haar schoot,
Daar werd den *vrede* een graf gedolven,
Daar zwoer men 't *regt* een wreeden dood.
Daar kwam zich stout uw eerzucht mengen
In d'opgestuwden driften-vloed,
Daar dorst ge in driesten overmoed
De tweedragt voor den Troon te brengen,
Den Vorst te mengen in den strijd....
Weent, Muzen! weent, gij vrede-boden,
En brengt ter vierschaar van de goden,
Die daad van onverdraagzaamheid!

Doemt ook de wet, die deze ons baarde,
Die rampen meêvoert in haar schoot,
Eer ze onheil uitstort over de aarde,
Ontfermend tot een vroegen dood!
Zij dreigt veel [illegible],
Zij wordt een bron van godsdiensttwist,
Waar slechts de ruwe kracht beslist,
Die zwakken doemt, [illegible];
(Dat men haar nooit verworpen had'!)
Zij wil de liefdeleer ontwijden,
't Vereende volk in sekten scheiden
En dooden Neêrlands grootsten schat.

Noemt, groenen, haar een wet uit Eden,
Die driftig achteruit wilt gaan,
Ik wensch behoedzaam voort te treden
Op de eeuwge en heilge vrijheidsbaan,
En denkt: »ge hebt nog niets gewonnen,
„Al is de wet er door gesloofd,
„Want weldra straalt u boven 't hoofd
„Het licht van vele Bisschops-zonnen;
„En rolt deez' wet geweldig voort,
„Dan wordt ze vrijheids lijkgesteente,
„[illegible] ze ook eerlang *uw* gebeente,
„[illegible] ook uwe vrijheid moordt."

A.— M.

ADVERTENTIEN.

(3262) GETROUWD:

JOHANNUS WILHELMUS VAN DER VELDEN,
Weduwenaar, van *Woensel*,
en
JOHANNA ADRIANA HUBERTA VAN BON[illegible]

EINDHOVEN, 9 September 1853.

Vrienden en bekenden gelieve deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

(3266) Heden overleed alhier in den ouderdom van bijna 80 jaren, de Zeer Eerwaarde Heer F. A. DE W[illegible] oud Deken en Pastoor.

BOXTEL, 7 September 1853.

(3271) Ons geliefd eenigst Dochtertje ADR[illegible] MARIA GERARDA, over wiens geboorte wij ons [illegible] 9den Julij mogten verheugen, werd ons heden op [illegible] onverwachtst door den dood ontrukt.

AMSTERDAM, 10 September 1853.
A. STOFFE[illegible]
C. E. STOFFEL[illegible]
MEY[illegible]

(3270) Voor de menigvuldige blijken van deelneming ons betoond bij het overlijden van onze veel geliefde jongste Dochter WILHELMINA MARIA HELENA, betuigen wij door deze, ook nevens de Familie, onzen hartelijken dank.

ROTTERDAM, 10 September 1853.
W. J. RIETSTAP
M. J. RIETSTAP
WISMAN[illegible]

Een ongehuwd persoon, van de R. C. Go[illegible] dienst, over [illegible] matig Kapitaaltje kunnende beschikken, en eenig[illegible] met den handel bekend, wenschte, liefst in Amsterdam of omstreken, Iemand te vinden, die door ouder[illegible] als anderzins genegen mogt zijn, een DEELGENOOT in zijne zaken te nemen, onverschillig welke ook, [illegible] dezelve na verloop van tijd, geheel aan hem over [illegible] doen, kunnende men van de stipste geheimhouding verzekerd zijn. Hiertoe inclineerenden, worden verzocht zich met *franco* brieven te adresseren, onder [illegible] Y. Z. aan het Bureau dezer Courant.

Opvoeding en Onderwijs.

Bij den ondergeteekende, sedert Augustus 1851 [illegible] ONDERWIJZER te *Culenborg*, is tegen November e. [illegible] gelegenheid tot plaatsing van eenige weinige KOST-LEERLINGEN. Behalve godsdienstige en zedelijke opleiding omvat het Onderwijs alle vakken die geacht kunnen worden tot eene beschaafde opvoeding te behooren.

Inlichtingen en Prospectussen kan men op *franco* aanvrage bekomen te Culenborg, bij den Edel-Achtbaren Heer Burgemeester, alsmede bij de Eerwaarde Heeren Geestelijken en bij den Onderwijzer.

T. J. SCHRADER.

CULENBORG, 9 September 1853.

(3268) Verschenen bij den Boekhandelaar C. POTHAST te Nijmegen, en mede verkrijgbaar bij de Gebr. VERHOEVEN, te 's Bosch en bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, te Amsterdam:

TE DEUM, voor vier Mannenstemmen, met Orgelbegeleiding; — opgedragen aan den Aartsbisschop en de Bisschoppen van Nederland, bij de heugelijke herstelling der R. K. Hierarchie; door B. A. POTHAST, Pr. en Prof. te Rolduc.

Prijs der partituur en een stel Zangpartijen . . *f* 4.[illegible]
» van een stel partijen aldaar . . . » 1.[illegible]
De geschrevene orchest partijen zijn verkrijgbaar à » 5.[illegible]

Van denzelfden componist verscheen vroeger:

MIS voor vier Mannenstemmen, met Orgelbegeleiding met een stel Zangstukjes à . . [illegible]

Aanvrage *franco.*

(3269) Door den Boekhandelaar L. DE FOUW, te G[illegible] is onlangs verzonden:

SCHETS
EENER
HOLLANDSCHE SPRAAKLEER
voor
Hooger Onderwijs.
door P. [illegible]

Daarvoor was de prijs [illegible]elijk gesteld op f 1.[illegible] *moet zijn* 50 *Cents*, [illegible] thans een ieder zich [illegible] waarlijk fiks geschreven Boekske kan aanschaffen, en bij hunnen gewonen Boekhandelaar aanvragen.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitg[illegible]